

Καταθέσεις

Από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ

Κοινωνικός διάλογος και πολιτικά διλήμματα

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ καταντάει ανησυχητικό: κάποιοι δεν θέλουν διάλογο με την Τουρκία κι έτσι διατηρούμε την αυτονομία μας απέναντί της. Κάποιοι άλλοι απεύχονται διάλογο για την... «κεντροαριστερά» και έτσι εξασφαλίζουμε την αυτονομία μας απέναντι στο ΠΑΣΟΚ. Κάποιοι, ακόμα, συχνά οι ίδιοι, προσπαθούν να αποφύγουν διάλογο για τα κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα και έτσι κερδίζουμε την αυτονομία μας απέναντι στην εργοδοσία και την κυβέρνηση... Σε όλες αυτές τις πρόσφατες περιπτώσεις, και σε άλλες ανάλογες, υποψιάζομαι ότι υπάρχει στη βάση μια συζητήσιμη αντίληψη: αν κάνω διάλογο είναι βέβαιο πως θα καταλήξει, αν καταλήξει είναι βέβαιο πως θα είναι εις βάρος μου! Πατί λοιπόν να δίνω «άλλοθι» στον αντίπαλο; Ας πάρει τα μέτρα που νομίζει, αλλά χωρίς εμάς. Η δική μας απάντηση θα έρθει όταν θα επιχειρήσει να τα εφαρμόσει, και βεβαίως θα απωθήσουμε ό,τι δεν μας συμφέρει και ενδεχομένως θα δεχθούμε ό,τι μας συμφέρει.

Μοιάζει με μια κλασική δυναμική και μαχητική συνδικαλιστική στάση, αμφίβολης όμως αποτελεσματικότητας με κριτήριο τα συμφέροντα των εργαζομένων, περιλαμβανομένων και των ανέργων. Επιπλέον δε μάλλον εμπνέεται από πολιτικά παρά από καθαρά διεκδικητικά, συνδικαλιστικά κριτήρια. Αλλά ως πάρονομε τα πράγματα με τη σειρά. Ένας διάλογος δεν είναι υποχρεωτικό να καταλήξει, μπορεί ανά πάσα στιγμή να διακοπεί και όχι αναγκαστικά με χρέωση εις βάρος αυτού που τον διακόπτει. Αυτό θα εξαρτηθεί από την ουσία του διαλόγου και το πώς εξελίσσεται. Ένας διάλογος που καταλήγει δεν καταλήγει εκ των προτέρων εις βάρος ενός των διαλεγομένων, αυτό είναι μια ανασφαλής και ηττοπαθής αντίληψη, εξάλλου παραμένει η δυνατότητα πειστικής διακοπής ή καταγγελίας του. Η μήπως υποβόσκει η αβεβαιότητα περί της πειστικότητας μιας τέτοιας ενδεχόμενης αντίδρασης; Η πεποίθηση (;) ότι καλύτερα θα αντι-

μετωπιστούν οι οποιεσδήποτε τελικές αποφάσεις για υπαρκτά προβλήματα με την αποχή και με την εκ των υστέρων αντίδραση προδίδει παρανόηση ως προς το πώς διαμορφώνεται η κοινωνική συνείδηση και αξιολόγηση της πρότασης της κάθε πλευράς. Η μη συμμετοχή στη διαμόρφωση των τελικών αποφάσεων, με όλες τις πιο πάνω επιφυλάξεις και δικλείδες ασφαλείας, δεν ανταποκρίνεται στις παραδόσεις και στην εξέλιξη των κοινωνικών και πολιτικών αντιλήψεων στη χώρα μας, ακόμα δε λιγότερο σε εκείνες που καλλιέργησε με πείσμα και με κόστος η ανανεωτική αριστερά σε όλους τους χώρους.

Αλλά ούτε και σε εκείνες του σύγχρονου συνδικαλισμού. Διάλογοι και συμφωνίες έγιναν σε αρκετές από τις ευρωπαϊκές χώρες ή ετοιμάζονται (και η «Αυγή» έχει δημοσιεύσει τις σχετικές πληροφορίες) και με συμμετοχή συνδικάτων υπεράνω παντός ψόγου. Ειδικότερα στην Ισπανία, συμμετείχαν όλα τα συνδικάτα, περιλαμβανομένων και των Εργατικών Επιτροπών (όπου κυριαρχούν συνδικαλιστές της Ενωμένης Αριστεράς). Εστω και αν η προσοχή της εύκολης κριτικής επικεντρώθηκε στη διευκόλυνση των απολύσεων ώστε οι επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν με μικρότερες επιφυλάξεις ως προς το ενδεχόμενο επιδείνωσης της οικονομικής τους κατάστασης, τα αποτελέσματα ήταν συνολικά εντυπωσιακά (μέτρα για τη μείωση των επισφαλών απασχολήσεων, ιδιαίτερα για τους νέους, για την επιβίωση του ασφαλιστικού συστήματος, κ.λπ. κ.λπ.). Και αυτά επί κυβερνήσεώς του κ. Αθνήρ και της δεξιάς... Εκεί οι συνδικαλιστές αρνήθηκαν την ηττοπάθεια ή την ανάμιξη της δουλειάς τους με τις πολιτικές αντιθέσεις των κομμάτων τους με την κυβέρνηση. Βέβαια, οφείλω να πω ότι αντέδρασε και στο διάλογο και στο αποτέλεσμα ο σ. Αγκίτα, ηγέτης της Ενωμένης Αριστεράς και ήρθε σε σοβαρή ρήξη με τη συνδικαλιστική ηγεσία, γενικώς, αλλά και με την εμπνεόμενη από την ΕΑ!

Ο κόσμος ανάποδα δηλαδή, αν σκεφτεί κανείς τα εν Ελλάδι...

Και στην Ελλάδα; Όταν άλλοι (κυβέρνηση, εργοδότες κάθε μεγέθους) έχουν άποψη για το πόσο και πώς πρέπει να εργάζονται οι όσοι απασχολούμενοι, οι εργαζόμενοι και οι οργανώσεις τους θα ανένεμε κανείς να έχουν άποψη και να τη δημοσιοποιήσουν και να τη διαπραγματευτούν με κάθε παράγοντα του προβλήματος, για το πώς θα βρουν απασχόληση οι άνεργοι και περισσότερη σιγουριά οι ήδη εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, οι περιθωριακοί και περιθωριοποιούμενοι εργαζόμενοι, πώς η κοινωνία θα καλύψει αλληλέγγυα, πώς δηλαδή θα πληρώσει (με υγιείς δηλαδή με φορολογικούς πόρους) τις βασικές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές ανάγκες, το δίχτυ ασφαλείας για τους ανέργους, μια ενεργό πολιτική για την αύξηση της απασχόλησης και τον αποκλεισμό των αποκλεισμών. Πράγματα δύσκολα μεν, αλλά που μπορούν να επιδιωχθούν με κοινωνική αξιοπιστία και κινητοποίηση, ακόμα και μέσα σε μια προσπάθεια διατήρησης και αύξησης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, εκσυγχρονισμού της συνολικής οικονομίας και προσαρμογής στην ακάθεκτη διεθνοποίηση. Και που, αντίθετα, μάλλον δυσκολεύονται στην καταγγελία της ύπαρξης των προβλημάτων ή των όποιων προθέσεων των άλλων παραγόντων τους. Κι αν είναι αυτές οι προθέσεις οι χειρότερες δυνατές, το πρόβλημα είναι να τις αποκαλύψεις ή να τις κόψεις; Κι αν ακόμα το πρόβλημα σου είναι απλώς να τις «αποκαλύψεις» (πράγμα που είναι η βαθύτερη επιδίωξη ορισμένων κομμάτων, ώστε να καλέσουν το λαό να συμπαραταχθεί μαζί τους, ενώ κύρια δουλειά των συνδικαλιστών είναι να επιδιώξουν και να πετύχουν αποτελέσματα εδώ και τώρα, αλλά έστω...) τις αποκαλύπτεις καλύτερα απλώς προαναγγέλλοντάς τις ή βάζοντάς τις στη δοκιμασία ακριβώς μέσω διαλόγου;